

ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ ՀԱՅԱՍՏԱՆՈՒՄ

ՕՏԱՐ ՊԱՏՎԻՐԱԿՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՄԱՍԻՆ

«ՆԻԴԵՈՒԼԱՆԴՆԵՐ-ՍՍՈՒՄ» ԸՆԳԵՐՈՒԹՅԱՆ ԴԵԼԵԳԱՑԻԱՆ ՀԱՅԱՍՏԱՆՈՒՄ

Մայիսի 14-ից մինև 17-ը ներառյալ Հայաստանում հյուր եղավ «Նիդեռլանդներ-ՍՍՈՒՄ» ընկերության դելեգացիան։ Դելեգացիայի ղեկավար Յան Վան Զեդելները հայտարարեց հետևյալ տպավորությունները.

— Մենք տեսանք ազատ, ծաղկող, հարուստ Հայաստանը, գեղեցիկ ներկա և մեծ ապագա ունեցող երկիրը։ Հայ ժողովուրդը իրականացրել է իր երազանքը։ Նա ազատ ու ինքնուրույն է դարձել։ Այն ինչ մենք տեսանք Հայաստանում, չի կարող չհուզել մարդու սիրտը։ Ամենից առաջ ցանկանում եմ խոսել Երևանի՝ ռեսպուբլիկայի վեհաշուք մայրաքաղաքի մասին։ Ասում են, որ դեռ վերջերս դա կավաշեն տների մի փոքր քաղաք էր աղքատ բնակչությամբ, որ շուրջը մարդկային կյանքի տարրական հարմարություններ։ Պարզապես դժվար է հավատալ դրան, երբ անցնում ես ընդարձակածավալ տերիտորիայով տարածված գեղեցիկ քաղաքի փողոցներով ու պողոտաներով, երբ տեսնում ես հոյակապ պողոտաները, բազմահարկ տները, թատրոնները, բազմաթիվ ուսումնական հաստատությունները, մոնումենտներն ու հաշարձանները, ծաղկող այգիները, երբ զգում ես, թե ինչպիսի բուռն ու նռնադուռն կյանքով է ապրում այդ մեծ քաղաքը։ Բայց մեզ ամենից ավելի ապշեցրեց շինարարության թափը Երևանում։

Սովետական Հայաստանում շատ կան հիանալի կուլտուրական հիմնարկներ։ Ահա, օրինակ, Մատենադարանը։ Մարդկային մտքի ինչպիսի՝ ապշեցուցիչ զանձարան։

Հայաստան կատարած մեր այցելությունը երջանիկ պատահմունքով զուգահեռեց հայ ժողովրդի կուլտուրական կյանքի կարևոր իրադարձությանը՝ Հայկական ֆիլհարմոնիայի համերգային դահլիճի բացմանը։ Այդպիսի դահլիճ ունեն եվրոպական պետությունների ոչ բոլոր մայրաքաղաքները։ Մենք նույնիսկ երևակայել չէինք կարող, թե Վրամենք կուլտուրայի իսկական պալատ, որը հիացմունք է պատճառում իր գեղեցկությամբ և հոյակապությամբ։ Բայց ամենանշանակալիցն այն է, որ այդ համերգային դահլիճը, ինչպես նաև Երևանի մյուս մոնումենտալ կառուցումները, իրենց վրա կրում են ազգային անկրկնելի ինքնատիպությունը, որովհետև Հայաստանի ճարտարապետությունը բեղմնավոր կերպով օգտագործում է իր հին ճարտարավեսության հարուստ ժառանգությունը։

Հեռանալով Սովետական Հայաստանից, հայ ժողովրդին ցանկանում ենք նոր հաջողություններ։

(ՀՀԳ.)

(«ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ ՀԱՅԱՍՏԱՆ», 21 մայիսի 1953 թ.)

ԱՐԳԵՆՏԻՆՅԱՆ, ԲԱՆՎՈՐԱԿԱՆ ԴԵԼԵԳԱՑԻԱՆ ՀԱՅԱՍՏԱՆՈՒՄ

Մայիսի 15-ից մինչև 21-ը Հայաստանում հյուր եղավ արգենտինական բանվորական դելեգացիան։ Հյուրերը եղան ռեսպուբլիկայի գիտական և ուսումնական հիմնարկներում, արդյունաբերական մի շարք ձեռնարկություններում և մոտիկից ծանոթացան ռեսպուբլիկայի աշխատավորների կյանքին։ Դելեգացիայի ղեկավար Ատոս Ֆավան գրավոր հայտարարություն է թողել, որի մեջ ասվում է.

— Մենք լայն հնարավորություն ստացանք ծանոթանալու ռեսպուբլիկայի կյանքին։ Այդպիսիքինք կուլտուրական հիմնարկներ և համոզվեցինք, որ հայ ժողովուրդը հասել է կուլտուրական մեծ պրոգրեսի։ Հանրային գրադարանը, որը 1921 թվականին ունեցել է

40.000 գիրք, այժմ ունի 2.736.000 հատոր և հանդիսանում է ժողովրդական մասսաներին գրքերի մատչելիության վկայությունը։

Դելեգացիայի անդամներին հիացմունք պատճառեցին հայ կնոջ կյանքի ու աշխատանքի պայմանները, կառավարության անդուլ հոգատարությունը երեխաների նկատմամբ։

Մենք մեր ջերմագին շնորհակալություն ենք հայտնում Հայաստանի պրոֆսիուկությունների ղեկավարներին ու ժողովրդին՝ նրանց ուշադրության ու հյուրասիրության համար, և մեզ հետ տանում ենք մեր ժողովրդին տվող լավ շնորհ ջերմ ողջույնը։

(ՀՀԳ)

(«ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ ՀԱՅԱՍՏԱՆ», 29 մայիսի 1953 թ.)

ՅԱՊՈՆԱԿԱՆ ԿԱՆԱՆՑ ԴԵԼԵԳԱՑԻԱՆ ՀԱՅԱՍՏԱՆՈՒՄ

Հինգ օր Սովետական Հայաստանում հյուր եղավ յապոնական կանանց դելեգացիան։ Հունիսի 30-ին, մեկնելուց առաջ, հյուրերը Հայկական հեռագրական գործակալության թղթակցին հաղորդեցին ռեսպուբլիկայում իրենց ստացած տպավորությունները։

— Հայաստանի աշխատավորների սիրալիրությունը, սրտագին ընդունելությունը, հյուրասիրությունը, — ասացին նրանք, — ուրախացրին և հիացմունք պատճառեցին մեզ, օգնեցին կարճ ժամանակում շատ բան տեսնել ու հասկանալ։ Մենք շփվեցինք մեզ համար մինչև այժմ անծանոթ կյանքի ու կենցաղի։ Այնքան շատ են մեր տպավորությունները, որ պարզապես դժվար է պատմել ամեն բանի մասին։

— Մենք եղանք Վերին Արտաշատ դյուղի կոլտնտեսությունում, — ասում է դելեգացիայի ղեկավար Իտոն Խամադան, — եղանք Արզնի կուլբրատում, մանկական կլինիկական հիվանդանոցում, զրույց ունեցանք Հայկական ՍՍՄ առողջապահության մինիստրի հետ, դիտեցինք Երևանի տեսարժան վայրերը, ծանոթացանք մանկական մի շարք հիմնարկների աշխատանքին, դիտեցինք մի ներկայացում՝ օպերային թատրոնում, «Սովետական Հայաստան» ֆիլմը, ներկա եղանք Հայկական երգի ու պարի անսամբլի ելույթներին, որոնք վառ կերպով արտացոլում են հայկական ինքնատիպ արվեստը։ Մեզ մոտ, Յապոնիայում, հս շատ գրքեր էի կարդացել սոցիալիզմի

մասին, տեսական գիտելիքներ ունեի այդ ապարեզում։ Այն ամենը, ինչ տեսանք ես և դելեգացիայի մյուս անդամները Հայաստանում, սոցիալիզմի իդեալների մարմնացումն է առօրյա կյանքում։ Ամենից առաջ հս ցանկանում եմ խոսել մարդկանց նկատմամբ ցուցաբերվող ուշադրության մասին։ Մարդու մասին Հայաստանում մտածում, հոգ են տանում։ Հիացմունք է պատճառում այն, թե ինչպես պետությունը իր բժշկական բազմաթիվ հիմնարկների միջոցով հետևում է տղամարդկանց, կանանց, երեխաների առողջությանը։ Արզնի կուլբրատում հանգստանում են Հայաստանի շարքային աշխատավորներ, հասարակ մարդիկ։

Որքան ուժեղ ու միջոցներ են ծախսվում երեխաների առողջությունը պահպանելու համար։ Դա կուրսիացնի յուրաքանչյուր մոր սիրտ, որտեղ էլ որ ապրելու լինի նա և ինչու էլ որ զբաղվելիս լինի նա։

Դելեգացիայի անդամ, յապոնական նշանավոր կին նկարիչ Ակամատսուն ասում է.

— Արտասովոր արագություն է կառուցվում Հայաստանի մայրաքաղաքը՝ Երևանը։ Ուշագրավ են Հայկական ճարտարապետության ազդային կոլորիտը, շինարարական նշանների բազմազանությունը, նրանց գեղեցիկ գույներն ու երանգները։ Հիացմունք են պատճառում փորագրությունների բազմազանությունը, դրվագների ինքնատիպությունը։ Արվեստի իսկական գործ է Ի. Վ. Ստալինի

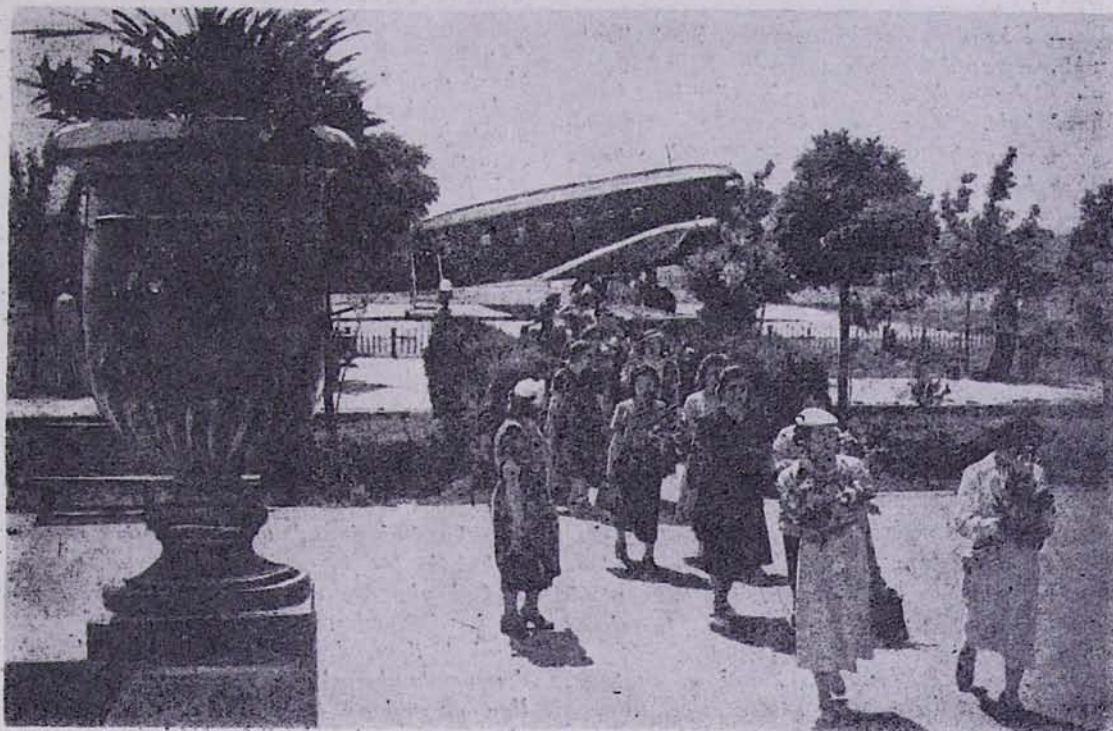
մոնումենտ-քանդակը: Մենք տեսանք սքանչելի քանդակային կերտվածքներ, որոնցով արտահայտված է ժողովրդի սիրը դեպի ուսուցիչի առաջնորդները:

— Ձեզանում, Սովետական Հայաստանում, աճում է հիանալի երիտասարդություն, դուք ունեք զարմանալի կենսուրախ, զվարթ մանուկներ, — ասում է Օդալդո քաղաքի բնակչուհի՝ տնային տնտեսուհի Սադոկո Ադասավարան: — Մենք եղանք քաղաքային պիոներական մի քանի ճամբարներում: Ինչ-

ծանոթացել էին Սովետական Հայաստանում եղած ժամանակ:

Տոկիո քաղաքի բնակչուհի՝ գործազուրկ տեքստիլագործ Ֆուջիկո Միյազին հուզմունքով ասում է.

— Երևանի Կիրովի անվան գործարանի բանվորուհիներից մեկի սուրճը մենք մտանք աչն պահին, երբ նա գործարանից եկել էր հատկապես աչն Վապուտակով, որպեսզի կերակրեր իր կրծքի երեխային: Սովետական կանայք, աղմինիստրացիայի թուլություն-

Յապոնական կանանց պատվիրակությունը Երևանի օդանավակայանում

պիսի՝ ուրախություն է տիրում այնտեղ, որքան կենսախիղճ է երեխաների առօրյան: Ընթացումն հրճվանք են պատճառում երեխաների գեղարվեստական ինքնագործունեությունը, անբռնազրոսիկ կերպով պարելու, արտասանելու իրենց կարողությունը: Երևանի մանկական երկաթուղում մենք բերկրառիթ հանդիպումներ ունեցանք երեխաների՝ տղաների և աղջիկների հետ, որոնք մանկությունից սկսած ընտելանում են ստեղծագործական աշխատանքին:

Դիլեգացիայի մյուս անդամները պատմում են բանվորների ու կոլտնտեսականների կյանքի ու աշխատանքի մասին, որոնց հետ նրանք

թյամբ, այդ նպատակով օգտվում են երկրատե ընդմիջումներից: Ի դեմս այդ բանվորուհու ես տեսա երջանիկ մի մարդու, որը խորապես շահագրգռված է խաղաղության պահպանմամբ: Այդպիսի մարդկանց թիվը Սովետական Միությունում միլիոնների է հասնում: Նրա արտաքին վերաբերմունքի, հանգստության մեջ արտացոլվում էր սովետական կնոջ կերպարը, որը վստահ է իր ուժերի և իր տպագրչի նկատմամբ:

Արտաշատի շրջանի Վերին Արտաշատ գյուղում դիլեգացիայի անդամները ծանոթացան կոլտնտեսության էկոնոմիկային, սոցիալիստական դաշտերի աշխատավորներին:

— Լավ են ապրում այստեղ մարդիկ: Մենք եղանք կոլտնտեսականների տներում, — պատմում է Իսոն Խամադան, — հայ գյուղացիների կյանքը տոգորված է նորի լույսով. տղամարդուն հավասար աշխատող գեղջկուհին քնքրությամբ և հմտությամբ հոգ է տանում իր օջախի մասին: Մարդկանց այդ խաղաղ կյանքը երկար ժամանակ կմնա մեր հիշողության մեջ:

Յապոնական կանանց դեմագոգիան Երևանի Օպերայի և բայետի թատրոնում ներկայացվեց «Դավիթ-Քեկ» օպերայի ներկայացմանը:

— Մեզ վրա ուժեղ տպավորություն թողեցին, — ասում է դեմագոգիայի անդամ Էնդոն, — բեմադրության գունագեղությունը, նրսնում իրենց մարմնացումը գտած ազգային բնորոշ առանձնահատկությունները: Արտիստները երգում են մեծ ավյունով, բուռն խաղաղականությամբ:

Դեմագոգիան այցելեց նաև Հայաստանի արդյունաբերական ցուցահանդեսը, Շահումյանի շրջանի մետաքսյա գործվածքների ֆարիկան, եղավ Երևանի «Արարատ» գործարանում:

— Ամենուրեք, — վերջում ասացին դեմագոգիայի անդամները, — մենք տեսանք խաղաղության ջերմ ձգտմամբ համակված հայ ժողովրդի բեղմնավոր աշխատանքի արդյունքները: Հայ ինտելիգենցիայի, բանվորների և կոլտնտեսականների հետ ունեցած կենդանի շփումը մեզ համոզեց, որ բոլոր այդ մարդիկ համարձակ կերպով են նայում ապագային, հանգիստ աշխատում հանուն իսրադադության:

Վերադառնալով Յապոնիա մենք մեր ժողովրդին կպատմենք այն ամենի մասին, ինչ տեսանք Հայաստանում, աշխատասեր հայ ժողովրդի բերկրալից կյանքի, հայ կանանց մասին, որոնք տղամարդկանց հետ ձեռք-ձեռքի տված կառուցում են այս նոր կյանքը: Հյուրընկալ Սովետական Հայաստանում անցկացրած օրերը ընդմիշտ կմնան մեր հիշողության մեջ:

Հունիսի 30-ին յապոնական կանանց դեմագոգիան Երևանից մեկնեց Մոսկվա:

(229)

(ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ ՀԱՅԱՍՏԱՆ, 2 հուլիսի 1953 թ.)

ԼԵՀԱԿԱՆ ՃԱՐՏԱՐԱՊԵՏՆԵՐԸ ՀԱՅԱՍՏԱՆՈՒՄ

Վերջերս Հայաստանում էր Լեհական Ժողովրդական Ռեսպուբլիկայի ճարտարապետների դեմագոգիան, որը ՍՍՌՄ Սովետական ճարտարապետների միության հրավերով հյուր է եկել Սովետական Միություն:

Հայաստանից մեկնելուց առաջ դեմագոգիայի անդամներ Յան Զախվատովիչը և Նլենա Սիրկուսը Հայաստանում ստացած տպավորությունների մասին թողեցին իրենց դրավոր դիտողությունները մամուլում հրապարակելու համար:

Հայաստան ժամանելիս մենք գիտեինք, որ մինչև Հոկտեմբերյան Սոցիալիստական Մեծ ուղուցիան, Երևանը հետամնաց քաղաք էր. գեոգրաֆիկապես միհարկանի, կավաշեն և նեղ ու խղճով, շալահատակված փողոցների քաղաք:

«Միայն Սովետական իշխանության դադարափոք, — ասել է ընկեր Ստալինը, — Հայաստանին ընդդեմ խաղաղություն և ազգային փնտածնդի հնարավորություն: Ազգային առ մեծածնունդը նպաստեց էկոնոմիկայի լուծմանը զարգացմանը: Նրա բազայի վրա

ծաղկեց հայ ժողովրդի մեծ կուլտուրան, որ ստեղծվել է հազարամյակների ընթացքում և սերնդ-սերունդ պահպանվել հին ձեռագրերում, մանրանկարչական գործերում, խաչքարերի վրա, ժայռափոր տաճարներում և ճարտարապետության այլ հուշարձաններում: Այդ դարավոր կուլտուրան, որը ոչնչացնել չեն կարողացել ո՛չ թշնամիների ասպատակությունները, ո՛չ ստրկացումը, ո՛չ բնակչության անողորմ կոտորածները և արտաքսումները, ո՛չ ազգային ճնշումն ու տնտեսական շահագործումը, — այժմ դարձել է ամբողջ հայ ժողովրդի իսկական կուլտուրան:

Եվ այսօր նրա եռուն ու բազմաբարդ կյանքի բոլոր դրսևորումների մեջ մենք պարզ տեսանք, թե ինչպես երկրի հետամնացության ու բնության դաժան ուժերի դեմ մղված պայքարում իր ուղին է հարթել սոցիալիստական հիմնական էկոնոմիկական օրենքը:

Սովետական մարդիկ սանձել են Հրազդան գետը, կառուցել հզոր հիդրոէլեկտրակայաններ, ջուր տարել տափաստանային, ամալի վայրեր, դրանք վերածելով ալյուտանների, ծաղկող պարտեզների և բամբակի պլանտացիաների:

Երբեմնի չբավոր հայ գյուղացին դարձել է հարուստ կուլտնտեսությունների ունեորանդամ: Նրա նյութական կյանքի մակարդակի բարձրացման հետ միաժամանակ աճել են նրա կուլտուրական պահանջմունքները և դրանց բավարարման աստիճանը:

Լեհական ճարտարապետների դելեգացիան հայ կուլտնտեսականների հանդիպեց թե՛ գեղեցիկ Արզնի կուրորտում, թե՛ «Ինամո»յի ատաղիտում, թե՛ Երզնի ու պարի ժողովրդական անսամբլի համերգի ժամանակ՝ Հայֆիլհարմոնիայի համերգային մեծ դահլիճում:

Մենք այցելեցինք Գառնիի ամրոցի և հեթանոսական տաճարի ավերակները, Զվարթնոցը, Էջմիածինը, Հոփսիսիմեի վանքը, Գեղարդի ժայռափոր տաճարները: Մենք տեսանք Մատենադարանում պահպանվող հին ձեռագրերը, հիանալով մանրանկարչական դրվագներով: Մեզ հուզեց այն ջերմ վերաբերմունքը, որ ցուցաբերվում է այդ ձեռագրերի՝ ասես կենդանի ու հարազատ էականների նկատմամբ:

Այդ սքանչելի հուշարձանները աղբյուր են դարձել հայկական նոր արվեստի ու ճարտար-

Լեհական ճարտարապետների պատվիրակությունը Գեղարդում

Այդ երեկո մեզ վրա անջնջելի տպավորություն թողեցին շենքի ճարտարապետական հիանալի զարդերը, ջերմաշունչ երգերն ու պարերը և լեփ-լեցուն դահլիճում անհկապտնվող կուլտնտեսականների մեջ արվեստի առաջացրած կենդանի արձագանքը:

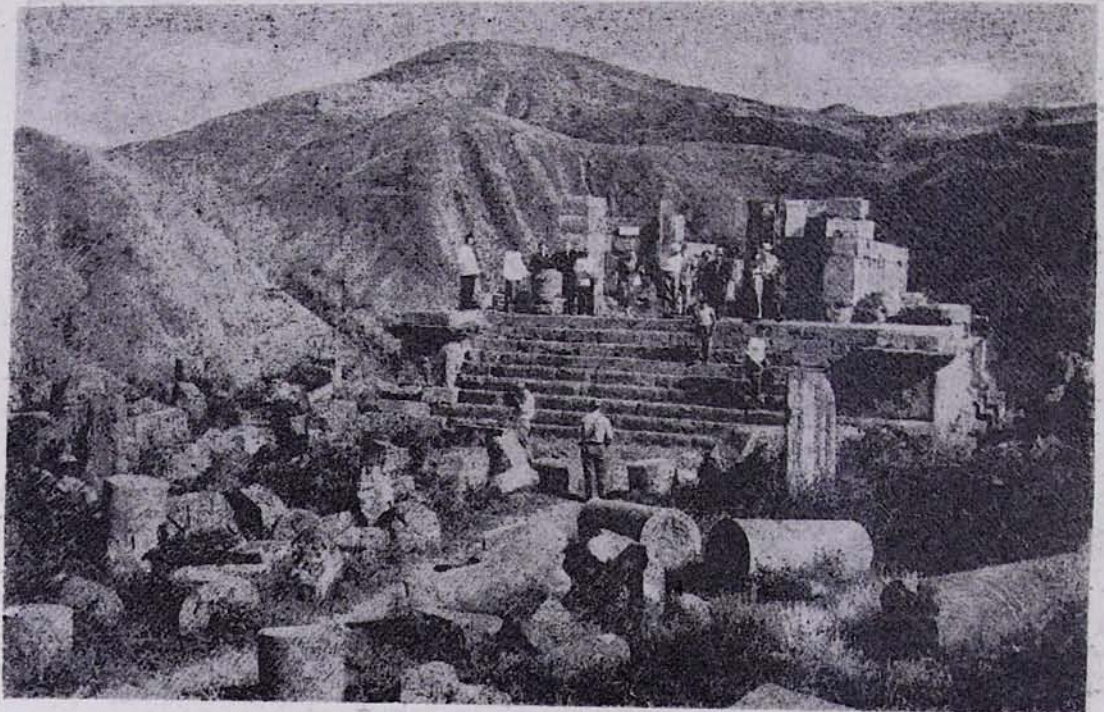
Մեր հիշողության մեջ անմոռանալի էման Սովետական Հայաստանում անցկացրած բոլոր օրերը, հայկական ճարտարապետության հուշարձանները, Հայաստանի սովետական նոր ճարտարապետությունը և նրա ստեղծողներ հայ ճարտարապետները:

Բապետության համար, որոնք տոգորված են նոր, սոցիալիստական բովանդակությամբ: Այնպիսի հիանալի կերտվածքներ, ինչպիսիք են ակադեմիկոս Ալ. Թամանյանի նախագծած՝ Հայկական ՍՍՌ Կառավարական տունը, Օպերայի և բալետի թատրոնի շենքը, որ լրացվել և ավարտվել են նրա որդու՝ Գ. Թամանյանի կողմից, Մ. Գրիգորյանի նախագծով կառուցված՝ պարտիայի Կենտկոմի շենքը, Գ. Աղաբաբյանի նախագծով կառուցված սառցարանը և ծածկած շուկան, «Արարատ» տրևստի գինու գործարանը, որ կառուցվել է Ռ. Իսրայելյանի նախագծով և Երեմյանի մի շարք նոր շենքեր հանդիսանում են

հայկական ճարտարարվեստի ժառանգության ստեղծագործական օգտագործման նմուշներ։ Լեհական ճարտարապետների ղեկեզացիան խորապես հաղորդակից դարձավ սովետական ճարտարապետության նվաճումներին և անկեղծ հարգանքի ու բարեկամության զգացմունքներով համակվեց նրա կերտողների հայ ճարտարապետների նկատմամբ։ Դրանք խոշոր վարպետներ և հիմնալի մարդիկ են։ Նրանք բոլորն էլ աճել և ստեղծագործաբար հասունացել են Սովետական իշխանության տարիներին։ Ձեռով ազգային և բովանդակու-

հանջմունքներն ու հոգսերը, նրա իղձերն ու հույսերը։ Այդ պատճառով էլ նրանցի ճարտարապետությունը, նրա լավագույն գործերը ախպես մոտ ու հասկանալի են յուրաքանչյուրի համար։

Նրա խորհրդանիշը և նրա նոր գեղեցկության ամենալավագույն արտահայտությունն է մեծ Ստալինի մոնումենտ-քանդակը, որ բարձրացվել է Բանաբեռի բարձունքի վրա, «Հաղթանակ» զբոսայգում։ Այդ մոնումենտի ճարտարապետ Ռ. Իսրայելյանը մեզ ասաց.

Լեհական ճարտարապետների պատվիրակությունը Գառնիում

թյամբ սոցիալիստական պրոլետարական կուլտուրայի լենինյան-ստալինյան ֆորմուլան ուղղություն է տվել նրանց սրտերին ու մտածողությանը։ Նրանցից յուրաքանչյուրը խորապես տառամասիրել և քննորեն սիրում է իր հերոսական ժողովրդի հինավուրց կուլտուրան և ամբողջ մարդկության փուլտուրան։ Մեզ հուզեց այն, թե նրանք որքան լավ դիտեն և հարգում են մեր՝ լեհական կուլտուրան։ Նրանցից յուրաքանչյուրը իրեն զգում է հայ ժողովրդի զավակ, հասկանում և ճանաչում է նրա բնավորությունը, նրա պա-

ռերը նախագծում էի այդ հուշարձանը, ևս մտածում էի այն մասին, որ պարտավորվում եմ քարի մեջ մարմնավորել իմ ամբողջ ժողովրդի խոհերն ու հույսերը և նրա անասման սերը բնկել Ստալինի նվառմամբ։ Այդ պործում ինձ օգնեցին մեր ժողովրդական վարպետները։

ՅԱՆ ԶԱԽԱՏՈՎԻՉ
ՆԼԵՆԱ ՍԻՐԿՈՒՍ

1 հուլիսի 1953 թ.

(«ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ ՀԱՅԱՍՏԱՆ», 11 հուլիսի 1953 թ.)

ԴԱՆԻԱ-ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹՅԱՆ ԴԵԼԵԳԱՑԻԱՆ ՀԱՅԱՍՏԱՆՈՒՄ

Օգոստոսի 11-ից մինչև 14-ը Հայաստանում որպես հյուր գտնվում էր Դանիա-Սովետական ընկերության ղեկավարը, որը ՍՍՌՄ է ժամանել Արտասահմանի հետ կուլտուրական կապի համամիութենական ընկերության հրավերով:

Դելեգացիայի Մոսկվա մեկնելուց առաջ, Հայաստանի հեռագրական գործակալության թղթակիցը նրա ղեկավար Կրիստիան Կորսգաարդի հետ ունեցավ զրույց, որի ընթացքում վերջինս հայտարարեց.

— Մեր ղեկավարի Հայաստան այցելից

Դանիական կանանց պատվիրակությունը էջմիածնում

Դելեգացիայի անդամները ծանոթացան Երևանի տեսարժան վայրերին, եղան Արտաշատի շրջանի Նորաշեն գյուղի կուլտուրական կենտրոնում, այցելեցին պատմական վայրերը՝ Էջմիածինը, Զվարթնոցը, Կարմիր բլուրը:

ոչ պատահական կերպով: Մեր հայրենիքում մենք շատ ենք կարդացել հայ ժողովրդի հիանալի պատմության մասին, ծանոթ էինք ձեր ռեսպուբլիկային գրականության միջոցով: Մենք միշտ էլ բարյացակամորեն ենք վերաբերվել Հայաստանին, որովհետև Դա-

նիան ևս փոքր երկիր է։ Սակայն մենք մեծ ցանկություն ունենք սեփական աչքերով լսենք և իմանալու, թե ինչպես է ապրում հայ ժողովուրդը, ինչպես է նա կառուցում իր նոր կյանքը։

Մենք լիակատար հնարավորություն ստացանք ժանոթանալու հայ ժողովրդի կյանքին և աշխատանքի պայմաններին, շփվելու մեծ թվով մարդկանց հետ։ Մի քանի օրվա ընթացքում մենք ստացանք շատ տպավորություններ, սակայն օրերը այստեղ թռչում են ինչպես ընթացքներ և մենք միայն ափսոսալ

ներ, պալատներ, տաճարներ։ Սակայն երբեք նրա շինարարական տաղանդը և կարողությունները չեն դրսևորվել և դա այժմ մեզ հասկանալի է չէին կարող դրսևորվել այնպես, ինչպես սովետական կարգերի օրով։ Իրա ամենապերճախոս վկայությունը, ամենահամոզեցուցիչ ապացույցը հանդիսանում է այսօրվա Երևանը։

Հայ ժողովուրդը ոչ միայն հաջողությամբ կառուցում է նորը, այլև խնամքով պահպանում է հնության հուշարձանները։ Մենք մեծ հիացմունքով համոզվեցինք այդ բա-

Դանիական կանանց պատվիրակությունը էջմիածնի Մայր Տաճարում

կարող ենք, որ Հայաստանում մնացինք այդքան կարճ ժամանակ։

Երևան ժամանելու առաջին իսկ օրը մեր դելեգացիայի անդամները հետաքրքիր շրջագայություն կատարեցին քաղաքում։ Մեր ուշադրությունը գրավեցին ձեր մայրաքաղաքի հիանալի պլանավորումը, նրա լայն փողոցները, ընդարձակ հրապարակները։ Անջնջելի տպավորություն են թողնում բնակելի և հասարակական նոր մոնումենտալ շենքերը, որոնք երեսպատված են հիանալի գունավոր տուֆ քարով։

Հայ ժողովուրդը իր բազմադարյան պատմության ընթացքում ստեղծել է ճարտարապետության բազմաթիվ կոթողներ, քաղաք-

նում, երբ դիտում էինք էջմիածնի և Զվարթնոցի հինավուրց տաճարները և քաղաքացիական շենքերը։ Դեպի վաղեմի ժամանակների հիանալի հուշարձանները ունեցած այդ հոգատար վերաբերմունքը ավելի ուշ նաև դարձավ մեզ համար, երբ այցելեինք հին ձեռագրերի Պետական գրապահոցը՝ Մատենադարանը, որտեղ մեծ, մանրակրիկ աշխատանք է կատարվում, ուշադիր կերպով ուսումնասիրվում են հազվագյուտ ձեռագրերը, հին կուլտուրայի փաստաթղթերը։ Եվ սրա հետ միասին որքան բուռն կերպով ռեսպուբլիկայում ծաղկում է ժամանակակից կուլտուրան, գիտությունը, արվեստը։ Մենք առիթ ունեցանք ներկա

գտնվելու Պետական երգի-պարի անսամբլի համերգին: Այդ ինքնատիպ, անկրկնելի արվեստի նմուշները մեզ բոլորիս արտասովոր ուրախություն պատճառեցին: Մեր դելեգացիայի անդամները շրջում էին խանութները և գնում հայկական ազգային հիանալի երգերի պլաստիկաներ:

Մեծ գոհունակությամբ մենք դիտեցինք Հայաստանի գինեգործական խոշորագույն ձեռնարկությունը՝ «Արարատ» տրեստի նրեանի գինու կոմբինատը: Դա արտադրության բարձր կուլտուրայի ձեռնարկություն է: Ամենուրեք այստեղ նկատվում է հոգստարություն: Դեպի աշխատավոր մարդը:

Դելեգացիան հնարավորություն ստացավ ծանոթանալու նաև հայկական գյուղի կյանքին: Արտաշատի շրջանի Նորաշեն գյուղի կոլտնտեսությունը կատարած մեր այցելությունը հավանաբար ամենաուժեղ տպավորությունը թողեց մեր դելեգացիայի անդամների վրա: Գյուղացիները սիրալիր կերպով մեզ ծանոթացնում էին իրենց հանրային տնտեսության հետ և այն, ինչ առաջին հերթին մեր ուշադրությունը գրավեց այդտեղ. դա գյուղատնտեսական պրոցեսների մեքե-

նայացումն է, գյուղացիների աշխատանքի պայմանների թեթևացման նկատմամբ ունեցած հոգատարությունը:

Այժմ մեզ համար ակնհայտ է Սովետական Հայաստանի ժողովրդական տնտեսության և կուլտուրայի վիթխարի վերելքը: Եվ մեզ պարզ է, որ հայ ժողովուրդը ընթանում է ծաղկման ճանապարհով շնորհիվ այն բանի, որ նա կարող է օգտվել այն բոլոր րարիքներից, որը տալիս է ամբողջ սովետական երկրի առաջադիմությունը:

Մենք հեռանում ենք Հայաստանից, — ասաց վերջում դելեգացիայի ղեկավար Կրիստիան Կորսդաարդը, — դեպի տաղանդավոր հայ ժողովուրդը ունեցած բարձր հարգանքի զգացմունքով, ժողովուրդ, որը պատմական կարճ ժամանակամիջոցում կարողացել է ալդախի բարձրության հասցնել իր տնտեսական և կուլտուրական զարգացումը: Մենք հեռանում ենք նրա սրտագին հյուրասիրության նկատմամբ ունեցած շնորհակալության զգացմունքով:

(ՀՀԳ.)

(«ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ ՀԱՅԱՍՏԱՆ», 16 օգոստոսի 1953 թ.)

